

ДЕМЬОХІНА О.О., доцент, м. Харків, НТУ «ХП»

ГОРДІЄНКО Д., студент, м. Харків, НТУ «ХП»

"ЗЕЛЕНИЙ" ВЕКТОР РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Сучасна глобальна економіка характеризується численними кризами та дисбалансами ринкового механізму, що впливають на добробут населення, поглиблюють соціальні проблеми і в цілому загрожують соціальній стабільності. Зокрема, слід зазначити, що нинішня модель соціально-економічного розвитку більшості країн призвела до загострення глобальних екологічних проблем, позначившись на забрудненні атмосфери, ґрунтів, вод, втраті лісів і спустошенні територій. Значною мірою це зумовлено забрудненням навколишнього природного середовища внаслідок провадження виробничої діяльності підприємствами гірничодобувної, металургійної, хімічної промисловості та паливно-енергетичного комплексу. Ці проблеми притаманні й Україні, про що свідчать цифри та факти. Так, на промислове виробництво припадає 58% забруднення повітря, 61% споживання електроенергії та понад 25% - первинних ресурсів. Енергоємність ВВП України в рази перевищує середню енергоємність ВВП розвинутих країн. Це обумовлює постійне відставання України у світових рейтингах конкурентоспроможності (у 2016 р. Україна займає 85 місце серед 138 країн) та якості життя (63 місце серед 133 країн).

Високий рівень енергоспоживання відносно до рівня ВВП є результатом відсутності інвестицій у модернізацію промисловості з часів розладу Радянського Союзу. Недостатнє впровадження енергоефективних технологій в Україні не тільки обмежує її конкурентоспроможність, а й є причиною негативного впливу на навколишнє середовище на місцевому та глобальному рівнях. Ситуація погіршується також за рахунок збільшення кількості випадків перевищення встановлених нормативів гранично

допустимих викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами. Основними причинами цього є недотримання підприємствами режиму експлуатації пилогазоочисного обладнання, нездійснення заходів із зниження обсягу викидів забруднюючих речовин до встановлених нормативів, значне збільшення кількості транспортних засобів, зокрема тих, що вичерпали строк придатності. Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на квадратний кілометр території країни складає 7,5 тонн шкідливих речовин, а на душу населення - 98 кг.

Єдиною альтернативою такому неефективному та небезпечному для суспільства розвитку є впровадження та розповсюдження моделі еколого-економічного розвитку промисловості, в якій би був забезпечений баланс між збільшенням обсягів виробництва та збереженням довкілля. Застосування такої моделі дозволило б:

- прискорити структурну перебудову економіки;
- стимулювати інвестиції в розвиток ресурсозберігаючих технологій;
- зменшити кількість промислових відходів, розвивати технології переробки та утилізації відходів, а також технології замкнутого циклу;
- розвивати екологічно ефективне виробництво енергії, включаючи використання відновлювальних джерел енергії та вторинних енергетичних ресурсів.

Отже, пріоритетом для української промисловості в умовах обмеженості та здорожчання ресурсів є зменшення залежності темпів зростання від споживання сировини та енергії та перехід до екологічного "зеленого" вектору розвитку.